

Een andere aanwijzing dat niet de crisis de voornaamste oorzaak van de economische problemen was vormen de bezoekersaantallen van bioscopen, dancings en variété's. Deze instellingen zagen hun klandizie namelijk niet wezenlijk afnemen¹⁵). Mensen vertonen in moeilijke tijden juist een neiging om meer vertier te zoeken dan in tijden waarin het iedereen wat meer voor de wind gaat. Geld voor een avondje uit was er, ook tijdens de crisis, bij heel wat mensen nog te vinden¹⁶).

In 1932 installeerde de Diergaarde een commissie van advies die een oplossing moest zien te vinden voor de problemen van de dierentuin¹⁷). J.H. van Hoboken, één van de leden van de commissie, vatte de oorzaken van de achteruitgang als volgt samen: (1) de Diergaarde weet niet meer te profiteren van de aantrekkelijkheid die een dierentuin voor een groot deel van de bevolking heeft; (2) het lidmaatschap is voor velen te duur terwijl men geen medezeggenschap heeft; (3) alle zeggenschap is in handen van een kleine categorie leden; er is dus sprake van een autocratische organisatie; (4) de Diergaarde wordt niet op commerciële wijze geëxploiteerd; een Diergaarde heeft op de eerste plaats een culturele taak maar de vervulling hiervan mag de financiële draagkracht niet te boven gaan; (5) de sociëteit moet anders worden bestuurd; (6) er is een veel te beperkt aantal bezoekers; nu hebben alleen leden en hun huisgenoten en introducee's toegang¹⁸).

Een oplossing voor de problemen

Het onderkennen van de oorzaken van de problemen tijdens de Eerste Wereldoorlog was betrekkelijk eenvoudig. Het vinden van oplossingen was dat niet. De moeilijkheden waren veroorzaakt door ontwikkelingen die zich buiten de hekken van de Diergaarde afspeelden.

De problemen van de late twintiger en dertiger jaren hadden een ander karakter. De oorzaak hiervan lag voor een belangrijk deel wel binnen de hekken van de Diergaarde. Helaas betekende dit niet dat het nu gemakkelijker zou zijn om deze problemen op te lossen. Eén van de redenen daarvoor was de organisatiestructuur van de Rotterdamsche Diergaarde. Toen de eerste tekenen van een achteruitgang zichtbaar werden, had het bestuur de neiging om vast te houden aan de koers die op dat moment werd gevaren. Achteraf gezien is dat waarschijnlijk niet de beste keuze geweest. Men reageerde op de verminderde inkomsten door de uitgaven zoveel mogelijk te beperken. Op den duur had dat slechte gevolgen